

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СТВОРЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЖИТЛОВОГО ІНТЕР'ЄРУ

Завадська О.І. асистент кафедри основ архітектури та дизайну архітектурного середовища
Одеська державна академія будівництва та архітектури
Тел. (0482) 720 63 72

Анотація – в статті зачіпаються проблеми створення функціонального сучасного інтер'єру, розглядається амплуа дизайнера і завдання архітектора. З'ясовуються питання фізіологічних і естетичних потреб людини в сучасному житлі, його облаштуванні, розумінні особливостей сприйняття сучасних тенденцій дизайну житлових приміщень.

Ключові слова – ідея, матеріальне оточення, функціональне призначення, декоратор, дизайнер, архітектор, синтез мистецтва, інтер'єр, гармонія, комфорт.

Проблема дослідження. Очевидною є сучасна вимога опрацювання функціонального сучасного інтер'єру й виклад даного матеріалу, а також спроба окреслити основні тенденції розвитку стилістики сучасних інтер'єрів саме з мистецького погляду.

Мета роботи. Дослідити і визначити стильові і художні особливості сучасного дизайну інтер'єру житла.

Завдання роботи. Охарактеризувати систему художньо-композиційних методів сучасного дизайну інтер'єру житла та визначити основні дизайнерські концепції сучасного інтер'єру оселі.

Оформлення інтер'єру – спеціалізована ділянка архітектури й проектування навколишнього середовища, адже “оселя – це настрої” – як сказав колись Роберт де Монтескью. З усім максималізмом, що був притаманний його романтичній епосі, він утвердив незаперечне значення нашого чуттєвого досвіду. Незаперечним є те, що ми щодня живемо у світі, який складається не стільки з ідей та міркувань, скільки з нашого спілкування з матеріальним оточенням: приємні дотики до м'яких чи гладких поверхонь, яскраві спалахи чи спокійне сяйво світла та кольору.

Будуючи своє оточення, обираючи нові речі, які є нашими супровідниками у повсякденні, варто ретельно обмірковувати функціональне призначення нових меблів чи їхні стильові особливості, щоб подальше спілкування з ними не було лише “шлюбом за розрахунком”. Мистецтво декорування, саме значення якого тепер “розчинилося” у загальному визначенні дизайну, в минулому було досить складною наукою, закони якої були відомі лише обраним. Найвідоміші архітектори минулих століть були також і декораторами, що дбали про кожну деталь убрання інтер'єрів будинків, декорованих ними. Декорування розумілося як синтез мистецтва оформлення та психології: облаштування кожного інтер'єру мало спонукати до певних думок за допомогою образів, символічних асоціацій, що виникали при спостереженні різних деталей декору, форм, візерунків, орнаментів, наповнених живим емоційним змістом [1, С. 6].

Отже гармонія функцій і форми має досягатися найбільш лаконічним способом. На противагу мінімалізму речі в сучасному інтер'єрі повинні вирізнятися теплотою, бо в них має бути присутній образ, або яка-небудь вигадка.

Архітектори будують нове житло, займаються облаштуванням старих будівель, оформляють інтер'єри магазинів, студій, офісів тощо. Отже, архітектура – процес творчого переосмислення щоденності. Та все ж, хочемо зауважити, що архітектори

чомусь і меблі рахують також своєю темою. За їх твердженням, це та ж архітектура, але у зменшеному масштабі.

Хоча, можливо, у цьому явищі можна знайти більш життєве пояснення: володарям простору в якийсь з моментів просто хочеться камерності і затишку. Та все ж саме дизайнери бажають перетворити рутину виробництва в поезію реалізованої ідеї і тому, коли архітектори проектують новий квартал сучасного міста, новий будинок у вже викінченій інфраструктурі старого міста, їм не обійтися без створення колекції меблів. Робота з вишуканими породами дерева та новітніми матеріалами обов'язково приведе до нового амплуа – дизайнерського. Лише тоді можливо підкреслити у спроектованих виробках їхню позитивну якість і вартість благородних матеріалів, їх самоцінність.

Безперечно, що у всьому має відчуватися професіоналізм чи „архітектурної виучки” чи бездоганного дизайнерського відчуття. Адже лише тоді буде ідеальне співвідношення об'ємів і поверхонь, нюанси поєднань вузького і широкого, гра ліній. Фактура розкішних матеріалів і сучасна лаконічна архітектоніка, а також ще одна риса, надзвичайно актуальна сьогодні, – поведінка мешканців, їхнє ставлення до предметів будинку, їхній одяг і ставлення до нього, - це і є головні складові, певний стиль життя і мораль поведінки його мешканців.

Кожен проект, стверджують архітектори, несе у собі можливість реалізації специфічних завдань дизайну, потребуючи при цьому індивідуального підходу. Спеціалісти дизайнери забезпечують замовника не лише різноманітними варіантами дизайнерських рішень, але й усім необхідним для функціонування сучасного житла, включаючи також електричні, телевізійні, телефонні та інтернетівські комунікації. Таким чином спектр професійної діяльності дизайнера дозволяє втілити у життя найвибагливіші замовлення будь-якого комплексного проекту, перевага якого в тому, що професіоналам можна довірити створення загального стилю будь-якого приміщення – помешкання, офісу, магазину, навчального закладу: від розробки логотипа та фірмового стилю до перепланування чи будівництва офісу, проектування, декорування і навіть створення меблів за індивідуальними проектами. Саме тому сучасні дизайнери презентують свої проекти у найбільш зручній для замовника формі – у вигляді тривимірних комп'ютерних моделей, що дає можливість точно уявити майбутній дизайн інтер'єру.

Іноді вдаль рішення підказують неординарні особливості самого приміщення. Нерідко трапляються завдання не з легких, наприклад, повністю змінити призначення того чи іншого приміщення. Тоді доводиться працювати зі специфічними конструктивними деталями інтер'єру, перелаштувати їх для втілення інших цілей. Тоді тут має бути задіяний архітектор, який також свідомий того, що дизайн – це, насамперед, створення психологічного клімату у нашому повсякденному існуванні.

Наше сьогодні, подібно до атрибутів стилю минулих епох, теж вимагає здійснення своєрідної “терапевтичної дії” інтер'єру. Адже задоволення життям складається з безлічі приємних дрібниць. Саме тому кожен дизайнер з увагою ставиться до невеликих, але істотних деталей умеблювання: столиків, шафок, етажерок, тумбочок, пуфиків, призначення яких не вичерпується лише їхньою безсумнівною зручністю, але й несе у собі відповідальність за загальний емоційний заряд кожної оселі, надає їй затишку та підкреслює чарівність індивідуальності.

Кожному дизайнеру, який береться проектувати інтер'єр оселі, необхідно створити гармонію оточуючого середовища, композиційно грамотно узагальнити й взаємно пов'язати всі деталі проекту, визначити максимум мінімалізму меблів, який має сприяти комфортному проживанню і не “захаращувати” простір.

Саллі Льюїс вважав, що простір повинен бути скомпонований таким чином, аби дати простір нашим думкам і фантазіям. У всьому повинна бути симетричність – вона урівноважує сучасний неспокійний світ. Стриманість і лаконічність – ознаки доброго смаку. В інтер'єрі мають бути присутні твори мистецтва.

Житло – це простір, в якому проходить особисте життя і задовольняються індивідуальні потреби людини, здійснюються всебічні сімейні зв'язки. Це те середовище, яке забезпечує особисте життя і захист від багатозначного й позбавленого індивідуальності зовнішнього світу.

Житло складається не лише з кімнат, меблів, аксесуарів, творів мистецтва чи рослин, але – в першу чергу – із людей, котрі з дня в день знаходяться в ньому. Саме людина формує його, надає йому остаточного вигляду і з дня в день сприймає його своїми відчуттями. Внутрішня атмосфера житла – це щось дуже близьке й індивідуальне для кожного окремого індивіда. Саме тому житло має бути не лише простором, а продуктом індивідуальності, смаку й особистості людини, простором, який уособлює її духовне життя і фізичні потреби.

Безперечно, що житло формується дизайнером, творчий підхід якого в організації простору інтер'єру збагачує житлове середовище, насичує його атмосферою індивідуальності й неповторності. Тільки шляхом органічного поєднання смаку, функціональності й індивідуальних вимог та потреб людини можна створити неповторний, незалежний і надійний світ житла [2, С. 63].

Комплексне обладнання квартири – тривалий і мінливий процес, взаємопов'язаний зі змінами, розвитком та динамікою життя членів родини. Дуже важливо, щоб людина добре почувала себе в атмосфері свого житла, щоб були підібрані меблі, освітлення, оздоблення стелі, підлоги й стін так, аби створювати приємну атмосферу й одночасно задовольняти всі практичні й естетичні потреби. Саме тому сучасні дизайнери орієнтуються на останні тенденції створення житлового інтер'єру.

За час довгої історії житло розвивалося в процесі формування способу життя самої людини. Люди пристосовували й переобладнували своє житло так, щоб воно якомога більше сприяло перебуванню в ньому і забезпечувало виконання різноманітної діяльності, яка там проходить. Сьогодні дім служить не лише захистом від природних факторів, але й притулком від зовнішнього світу. Це середовище з відповідним емоційним забарвленням, в якому зосереджується й одночасно взаємно переплітаються праця, хобі і різноманітні види соціальної активності [3, С. 23].

Отже, житловий простір – складна, жива і безперервно мінлива структура з численними функціями. Характерною ознакою цього житлового простору є запити й потреби людини, які постійно змінюються, обумовлені змінами в способі життя, структурі і складі сім'ї. Деякі функції поступово втрачають своє значення, інші повільно, але впевнено вписуються в усталений хід домашнього життя. Добре продумане планування квартири враховує цей історичний процес і створює умови, сприятливі для життя окремого індивіда чи сім'ї [1, С. 7].

Середовище проживання повинно створювати атмосферу інтимності, захищеності, відпочинку й, в той самий час, – умови спільного проживання й перебування окремих членів сім'ї. У кожної людини є свій індивідуальний ступінь потреби в усамітненні та у спілкуванні. Залежить вона не тільки від її душевного складу, але і від середовища, оточення, в якому вона перебуває. У людей, які живуть у густонаселеному місті, вони зовсім інші, ніж у тих, котрі живуть у провінції чи на „лоні природи”. При плануванні потрібно враховувати цю обставину, квартира має відповідати запитам і звичкам кожного члена сім'ї, не виключаючи й дітей.

Оптимальні умови проживання дають сімейні будівлі, які забезпечують високу ступінь звукового комфорту та візуальної ізоляції. Сімейна будівля дає додатні умови для об'єднання й розділення функцій і набагато більшого усамітнення та комфортності приватному життю у порівнянні з проживанням у багатоквартирному житловому будинку. Беззаперечною перевагою такої будівлі є прямий зв'язок внутрішнього простору з екстер'єром – садом, подвір'ям, терасою.

Сприятливі умови для проживання є також у квартирах з приміщеннями на різних рівнях, а також у квартирах із великою житловою площею. При використанні сучасних

технологічних можливостей акустичної і теплової ізоляції об'єктів в них також можна забезпечити достатній захист від зовнішніх шумів, тобто задовольнити потребу в усамітненні й недоторканості приватного життя.

Недоліком залишається відсутність прямого зв'язку з природним середовищем, котре хоча б частково компенсується спорудженням балконів, лоджій, терас і зимових садів.

Характерною рисою сучасних квартир є універсальне використання приміщень кількома домочадцями. Навіть у квартирах із простором, поділеним на зони, відбувається багатоцільове, поліфункціональне використання простору й універсальне використання площі підлоги.

Окремі приміщення сучасної квартири сьогодні часто не використовуються лише для однієї мети. Вони часто є середовищем, пристосованим для різноманітної діяльності. У спальні чи житловій кімнаті виникають робочі куточки; перегляд телевізійних програм чи прийом гостей давно вже перестали бути привілеєм лише вітальні. Людина пристосовує житловий простір „під себе” і прагне використати його по можливості цілеспрямовано й практично [1, С. 9].

Квартира, її планування й, особливо, облаштування лише тоді спроектовані правильно, коли кожна частинка житлового середовища дійсно працює, коли вона являє собою не занедбану „мертву зону”, а простір, який живе життям мешканців кожної окремої оселі.

Висновки: Таким чином нині дизайн інтер'єрів – це мистецтво ідеї, форми й функції, трактується як предмет наукових мистецьких досліджень і практичного проектування в системі ”людина – предмет – середовище – суспільство”. Спеціально підготовлений дизайнер працює поряд, і на рівних началах, з іншими учасниками творення речей, але вносить такі поліпшення, які зводяться до експлуатаційних якостей, краси і економічності, яких не можуть досягти ні інженер, ні виробник. Саме тому інтелектуальні зусилля дизайнера спрямовані на гармонізацію життя. Адже дизайн є вирішальною складовою проектної культури. Поняття проектної культури передбачає реалізацію мистецтва дизайну не лише у формуванні предметного середовища, але як проектної дисципліни в дизайнерській освіті, адже теорія проектної культури є науковою платформою сучасного дизайну. Особливо важливою тут є ергономічна сутність ергономо-дизайнерської концепції, орієнтованої на проектну культуру, що поєднує у взаємодії такі психологічні категорії, як особистість, потреба, функціональний комфорт, творчість, пізнання, орієнтовно-пізнавальна діяльність та почуттєво-емоційні явища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Винарчикова Я. Современный жилой интерьер: идеи, дизайн, решения / Пер. со словацк. – М.: Издательский дом «Ниола 21-й век», 2005. – 200 с.
2. Легенький Ю. Дизайн: культурологія та естетика. – К.: КДУДТ, 2000. – 318 с.
3. Милосавкевич Р. Интерьер жилого дома / Пер. с серб.-хорв. – М.: Стройиздат, 1988.
4. Студницький Р. Синтез модерну в житлових інтер'єрах Львова поч. ХХ ст. // Львівська мистецька школа в контексті українського мистецтва ХХ ст.: Зб. матер. 42-ї науково-теоретичної конференції професорсько-викладацького складу ЛАМ, 27-28 березня 2002 р. – Львів, 2003. – С. 17–18.